YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

12 päivänä huhtikuuta 2005 *

Asiassa C-265/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Audiencia Nacional (Espanja) on esittänyt 9.5.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.6.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Igor Simutenkov

vastaan

Ministerio de Educación y Cultura ja

Real Federación Española de Fútbol,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans ja A. Rosas sekä tuomarit C. Gulmann, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, J. Makarczyk, P. Kūris, M. Ilešič (esittelevä tuomari), U. Lõhmus, E. Levits ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa menettelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

— Simutenkov, edustajinaan abogado M. Álvarez de la Rosa ja procuradora F. Toledo Hontiyuelo,

— Real Federación Española de Fútbol, edustajinaan abogado J. Fraile Quinzaños ja procurador J. Villasante García,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään E. Braquehais Conesa,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Hoffmeister, D. Martin ja I. Martínez del Peral,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.1.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Korfussa 24.6.1994 allekirjoitetun ja yhteisöjen puolesta 30 päivänä lokakuuta 1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 97/800/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 327, s. 1) hyväksytyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen (jäljempänä yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimus) 23 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Simutenkov sekä Ministerio de Educación y Cultura (opetus- ja kulttuuriministeriö) ja Real Federación Española de Fútbol (Espanjan jalkapalloliitto; jäljempänä RFEF) ja joka koskee urheiluun liittyvää sääntöä, jossa rajoitetaan niiden kolmansista valtioista kotoisin olevien pelaajien lukumäärää, joita voidaan peluuttaa kansallisissa kilpailuissa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimus tuli voimaan 1.12.1997. Kyseisen sopimuksen "Liiketoimintaa ja investointeja koskevat määräykset" -nimisen IV osaston 1 luvussa, joka puolestaan on otsikoitu "Työehdot", olevan 23 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu, yhteisö ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Venäjän kansalaisia ei, verrattuna kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin, syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa."

4 Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 27 artiklan sanamuoto on seuraava:

"Yhteistyöneuvosto antaa tämän sopimuksen 23 ja 26 artiklan soveltamista koskevia suosituksia."

5 Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen samassa IV osastossa olevassa 48 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Tätä osastoa sovellettaessa sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta maahan pääsyä ja maassa oleskelua, työskentelyä, työehtoja, luonnollisten

henkilöiden sijoittautumista sekä palvelujen tarjoamista koskevia lakejaan ja asetuksiaan, jos näillä määräyksillä ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle sopimuksen tietyn määräyksen nojalla. — —"

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

6 Simutenkov on Venäjän kansalainen, joka asui pääasian riidan tosiseikkojen tapahtumahetkellä Espanjassa, jossa hänellä oli oleskelu- ja työlupa. Hän pelasi Club Deportivo Tenerife -nimisen joukkueen kanssa tehdyn työsopimuksen nojalla ammattilaisena jalkapalloa, ja hänellä oli RFEF:n sellaisille pelaajille myöntämä lisenssi, jotka eivät ole yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisia.

7 Tammikuussa 2001 Simutenkov vaati seuransa kautta RFEF:ltä, että tämä viimeksi mainittu korvaa hänelle myöntämänsä lisenssin sellaisella lisenssillä, joka vastaa yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisille myönnettävää lisenssiä. Tämän vaatimuksensa tueksi hän vetosi yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimukseen.

8 RFEF hylkäsi tämän vaatimuksen yleisten sääntöjensä ja sen ja kansallisen ammattilaisjalkapalloliigan (Liga Nacional de Fútbol Profesional) välillä 28.5.1999 tehdyn sopimuksen (jäljempänä 28.5.199 tehty sopimus) nojalla 19.1.2001 tekemällään päätöksellä.

9 RFEF:n yleisten sääntöjen 129 §:n mukaan jalkapalloilijalisenssi on kyseisen liiton antama asiakirja, joka mahdollistaa jalkapallon pelaamisen liittoon kuuluvana pelaajana ja osallistumisen virallisiin otteluihin ja kilpailuihin tietyn seuran pelaajana.

10 Samojen yleisten sääntöjen 173 §:ssä määrätään seuraavaa:

"Yleinen edellytys, joka jalkapalloilijan on täytettävä, jotta hänet voitaisiin kirjata ammattilaispelaajaksi ja hän voisi saada vastaavan lisenssin, on se, että hän on Espanjan kansalainen tai Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta näissä säännöissä määrättyjen poikkeusten soveltamista."

11 Yleisten sääntöjen 176 §:n 1 momentissa määrätään seuraavaa:

"1. Valtakunnallisiin virallisiin ammattilaiskilpailuihin ilmoitetut seurat saavat ilmoittaa pelaajikseen niin monta muun kuin yhteisön jäsenvaltion kansalaista kuin on vahvistettu sopimuksissa, jotka on tältä osin tehty RFEF:n, Liga Nacional de Fútbol Profesionalin ja Asociación de Futbolistas Españolesin välillä ja joissa määritetään lisäksi, kuinka monta tällaista jalkapalloilijaa voidaan peluuttaa ottelussa samanaikaisesti.

— —"

12 Niiden pelaajien lukumäärä, jotka eivät ole jäsenvaltioiden kansalaisia ja joita voidaan peluuttaa samanaikaisesti ensimmäisessä divisioonassa, on 28.5.1999 tehdyn sopimuksen mukaan rajoitettu kolmeen pelikausilla 2000/2001–2004/2005 ja toisen divisioonan osalta kolmeen pelikausilla 2000/2001 sekä 2001/2002 ja kahteen kolmella seuraavalla pelikaudella.

13 Koska Simutenkov katsoi, että kyseisessä säännöstössä tehty ero Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen (jäljempänä ETA) jäsenvaltion kansalaisten ja kolmansien valtioiden kansalaisten välillä on venäläisiin pelaajiin nähden yhteensopimaton yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan kanssa ja että sillä rajoitetaan hänen ammatinharjoittamistaan, hän nosti Juzgado Central de lo Contencioso Administrativo -nimisessä tuomioistuimessa kanteen hänen uutta lisenssiä koskevasta hakemuksesta 19.1.2001 tehtyä kielteistä päätöstä vastaan.

14 Koska kyseinen kanne hylättiin 22.10.2002 annetulla tuomiolla, Simutenkov valitti tästä tuomiosta Audiencia Nacionaliin, joka päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko [yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen] 23 artikla esteenä sille, että urheiluliitto soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen, espanjalaisessa jalkapalloseurassa laillisesti ammattiurheilijana työskentelevään Venäjän kansalaiseen sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia?"

Ennakkoratkaisukysymys

15 Kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että ammattiurheilijana toimivaan Venäjän kansalaiseen, joka työskentelee laillisesti jäsenvaltioon sijoittautuneessa jalkapalloseurassa, sovelletaan saman jäsenvaltion urheiluliiton antamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole ETA-sopimuksen sopimuspuolia.

16 Simutenkov ja Euroopan yhteisöjen komissio väittävät, että 28.5.1999 tehtyyn sopimukseen sisältyvän kaltainen sääntö on ristiriidassa yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan kanssa.

17 RFEF sitä vastoin vetoaa kantansa tueksi mainitun 23 artiklan 1 kohdan alussa esitettyyn ilmaisuun "jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu". RFEF päättelee tästä varaumasta, että lisenssien antamista jalkapalloilijoille koskeva toimivalta, joka RFEF:lle on laissa annettu, sekä RFEF:n antama urheiluun liittyvä säännöstö saavat soveltamistilanteessa etusijan suhteessa samassa määräyksessä ilmaistuun syrjintäkiellon periaatteeseen. Se väittää myös, että lisenssin antaminen ja siihen liittyvät säännöt ovat osa jalkapallokilpailujen järjestämistä eikä niissä ole kysymys työehdoista.

18 Espanjan hallitus yhtyy RFEF:n huomautuksiin ja väittää muun muassa, että kansallisen lainsäädännön ja sitä tulkitsevan oikeuskäytännön nojalla liiton lisenssi ei

ole työehto vaan hallinnollinen lupa, joka oikeuttaa osallistumaan urheilukilpailuihin.

19 Täten asian ratkaisemista hyödyttävän vastauksen antamiseksi esitettyyn kysymykseen on ensinnäkin tutkittava, voiko yksityinen oikeussubjekti vedota jäsenvaltion tuomioistuimissa yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohtaan, ja toiseksi, mikäli tähän kysymykseen vastataan myönteisesti, on määriteltävä kyseisessä määräyksessä esitetyn syrjintäkiellon periaatteen soveltamisala.

Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan välitön oikeusvaikutus

20 Koska kysymystä yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen määräysten vaikutuksesta kyseisen sopimuksen osapuolten (jäljempänä osapuolet) oikeusjärjestyksessä ei ole käsitelty tässä sopimuksessa, yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on päättää tästä kysymyksestä samalla tavoin kuin kaikista muistakin tulkintakysymyksistä, jotka koskevat sopimusten soveltamista yhteisössä (asia C-149/96, Portugali v. neuvosto, tuomio 23.11.1999, Kok. 1999, s. I-8395, 34 kohta).

21 Tältä osin on muistutettava siitä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen kolmansien valtioiden kanssa tekemässä sopimuksessa olevan määräyksen on katsottava olevan välittömästi sovellettavissa, kun se sanamuotonsa sekä sopimuksen tarkoituksen ja luonteen perusteella sisältää selvän ja täsmällisen velvoitteen, jonka täytäntöönpano tai oikeusvaikutusten syntyminen ei edellytä muita toimenpiteitä (asia C-63/99, Gloszczuk, tuomio 27.9.2001, Kok. 2001,

s. I-6369, 30 kohta ja asia C-171/01, Wählergruppe Gemeinsam, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4301, 54 kohta).

22 Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käy ilmi, että kyseisessä määräyksessä asetetaan selvä, täsmällinen ja ehdoton jäsenvaltioita koskeva kielto kohdella venäläisiä työntekijöitä työehdoissa, palkkauksessa ja irtisanomisessa omiin kansalaisiinsa nähden syrjivästi heidän kansalaisuutensa perusteella. Työntekijät, joiden eduksi kyseistä määräystä sovelletaan, ovat Venäjän kansalaisia, jotka työskentelevät laillisesti jonkin jäsenvaltion alueella.

23 Tällaisessa yhdenvertaista kohtelua koskevassa määräyksessä määrätään täsmällisestä velvoitteesta saavuttaa tietty lopputulos, ja se on perusolemukseltaan sellainen, että yksityinen voi vedota siihen kansallisessa tuomioistuimessa vaatiakseen tätä jättämään soveltamatta jäsenvaltion lainsäädännön syrjivät säännökset, eikä tätä varten vaadita täydentävien täytäntöönpanotoimenpiteiden toteuttamista (asia C-162/00, Pokrzeptowicz-Meyer, tuomio 29.1.2002, Kok. 2002, s. I-1049, 22 kohta ja em. asia Wählergruppe Gemeinsam, tuomion 58 kohta).

24 Tätä tulkintaa ei estä yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan alussa oleva ilmaisu "jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu" eikä kyseisen sopimuksen 48 artikla. Näitä määräyksiä ei nimittäin voida tulkita siten, että niissä sallitaan jäsenvaltion harkintansa mukaan rajoittaa mainitussa 23 artiklan 1 kohdassa ilmaistun syrjintäkiellon periaatteen soveltamista, koska tällainen tulkinta johtaisi siihen, että kyseisellä määräyksellä ei olisi mitään merkitystä eikä minkäänlaista tehokasta vaikutusta (em. asia Pokrzeptowicz-Meyer, tuomion 23 ja 24 kohta ja asia C-438/00, Deutscher Handballbund, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4135, 29 kohta).

25 Myöskään yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 27 artikla ei estä tämän sopimuksen 23 artiklan 1 kohdan välitöntä oikeusvaikutusta. Se seikka, että tässä 27 artiklassa määrätään, että 23 artiklan täytäntöönpano toteutetaan yhteistyöneuvoston antamien suositusten pohjalta, ei nimittäin merkitse sitä, että viimeksi mainitun määräyksen täytäntöönpano tai sen vaikutusten syntyminen edellyttäisi joitain muita toimenpiteitä. Mainitussa 27 artiklassa annetaan yhteistyöneuvoston tehtäväksi edistää syrjintäkiellon noudattamista, mutta tämän ei voida katsoa rajoittavan syrjintäkiellon periaatteen välitöntä soveltamista (ks. tältä osin asia C-18/90, Kziber, tuomio 31.1.1991, Kok. 1991, s. I-199, Kok. Ep. XI, s. I-9, 19 kohta ja asia C-262/96, Sürül, tuomio 4.5.1999, Kok. 1999, s. I-2685, 66 kohta).

26 Toteamus, jonka mukaan yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdassa olevalla syrjintäkiellon periaatteella on välitön oikeusvaikutus, ei myöskään ole vastoin sopimuksen tarkoitusta ja luonnetta.

27 Mainitun sopimuksen 1 artiklan mukaan sopimuksen tarkoituksena on perustaa osapuolten välinen kumppanuus, jolla pyritään erityisesti edistämään näiden osapuolten välisten tiiviiden poliittisten suhteiden kehittämistä, kauppaa ja sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden välillä, poliittisia ja taloudellisia vapauksia sekä Venäjän federaation ja Euroopan laajemman yhteistyöalueen välistä asteittaista yhdentymistä.

28 Se, että mainitussa sopimuksessa rajoitutaan siten kumppanuuden perustamiseen osapuolten välillä pyrkimättä Venäjän federaation assosioitumiseen tai tulevaan jäsenyyteen yhteisöissä, ei ole luonteeltaan sellainen seikka, että se estää sopimuksen tiettyjen määräysten välittömän oikeusvaikutuksen. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa nimittäin, että kun sopimuksessa perustetaan osapuolten välille yhteistyö, tietyillä siinä olevilla määräyksillä voidaan tämän tuomion

21 kohdassa mieleen palautetuin edellytyksin säännellä suoraan oikeussubjektien oikeudellista tilannetta (ks. em. asia Kziber, tuomion 21 kohta; asia C-113/97, Babahenini, tuomio 15.1.1998, Kok. 1998, s. I-183, 17 kohta ja asia C-162/96, Racke, tuomio 16.6.1998, Kok. 1998, s. I-3655, 34–36 kohta).

29 Kun otetaan huomioon kaikki edellä oleva, on todettava, että yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdalla on välitön oikeusvaikutus, joten yksityisillä oikeussubjekteilla, joihin sitä sovelletaan, on oikeus vedota siihen jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

Yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdassa olevan syrjintäkiellon periaatteen soveltamisala

30 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys on samanlainen kuin se, joka esitettiin yhteisöjen tuomioistuimelle edellä mainitussa asiassa Deutscher Handballbund. Kyseisessä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että Luxemburgissa 4.10.1993 allekirjoitetun ja yhteisöjen puolesta 19 joulukuuta 1994 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 94/909/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 359, s. 1) hyväksytyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Slovakian tasavallan välisen assosioinnin perustavan Eurooppa-sopimuksen (jäljempänä yhteisöjen ja Slovakian assosiaatiosopimus) 38 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että sen vastaista on se, että jäsenvaltioon sijoittuneessa urheiluseurassa laillisesti työskentelevään, kansalaisuudeltaan slovakialaiseen ammattiurheilijaan sovelletaan saman jäsenvaltion urheiluliiton asettamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa sarja- ja cup-otteluissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista maista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole ETA-sopimuksen sopimuspuolia.

31 Mainitun 38 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuoto oli seuraava:

"Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu — — kansalaisuudeltaan slovakialaisia työntekijöitä, jotka laillisesti työskentelevät jonkin jäsenvaltion alueella, ei verrattuna kyseisen jäsenvaltion kansalaisiin saa syrjiä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa."

32 Yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa katsonut, että sääntö, jolla rajoitetaan niiden asianomaisen kolmannen valtion kansalaisuuden omaavien ammattilaispelaajien lukumäärää, joita voidaan peluuttaa kansallisessa kilpailussa, liittyy yhteisöjen ja Slovakian assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuihin työoloihin, koska se vaikuttaa välittömästi sellaisen kansalaisuudeltaan slovakialaisen pelaajan osallistumiseen otteluihin, joka jo työskentelee laillisesti vastaanottavassa jäsenvaltiossa (em. asia Deutscher Handballbund, tuomion 44–46 kohta).

33 Yhteisöjen tuomioistuin on myös todennut, että asiassa C-415/95, Bosman, 15.12.1996 annetussa tuomiossa (Kok. 1996, s. I-4921) sen EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdasta (josta on muutettuna tullut EY 39 artiklan 2 kohta) esittämä tulkinta, jonka mukaan kansallisuuteen perustuvaa syrjinnän kieltoa sovelletaan urheiluliittojen antamiin sääntöihin, joissa määritetään ammattiurheilijoiden palkkatyön ehdot, ja jonka mukaan kyseinen määräys on esteenä kansallisuuteen perustuvalle rajoitukselle, joka koskee sellaisten pelaajien lukumäärää, joita voidaan peluuttaa samanaikaisesti, voidaan ulottaa koskemaan yhteisöjen ja Slovakian assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa (em. asia Deutscher Handballbund, 31–37 ja 48–51 kohta).

34 On todettava, että yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan sanamuoto on hyvin lähellä yhteisöjen ja Slovakian assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan sanamuotoa. Nimittäin ainoa havaittava ero näiden kahden määräyksen sanamuodossa perustuu yhtäältä ilmaisuun "yhteisö ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että — — Venäjän kansalaisia ei — — syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella — —" ja toisaalta "kansalaisuudeltaan slovakialaisia työntekijöitä — — ei — — saa syrjiä heidän kansalaisuutensa perusteella — —". Kun otetaan kuitenkin huomioon tämän tuomion 22 ja 23 kohdassa oleva toteamus, jonka mukaan yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan sanamuoto ilmaisee selvän, täsmällisen ja ehdottoman kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon, edellä esitetty kirjoitustapaa koskeva ero ei estä yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Deutscher Handballbund esittämän tulkinnan ulottamista koskemaan yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohtaa.

35 Tosin yhteisöjen ja Slovakian assosiaatiosopimuksesta poiketen yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen tarkoituksena ei ole luoda assosiointia kyseisen kolmannen valtion asteittaiseksi yhdentymiseksi Euroopan yhteisöön, vaan sillä pyritään toteuttamaan "Venäjän ja Euroopan laajemman yhteistyöalueen välinen asteittainen yhdentyminen".

36 Kuitenkaan kyseisen kumppanuussopimuksen tekstiyhteydestä tai päämäärästä ei mitenkään käy ilmi, että siinä aiottiin antaa sellainen kielto syrjiä venäläisiä "verrattuna kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin — — heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa — —", jolla olisi toinen merkitys kuin kyseisellä ilmauksella tavanomaisesti on. Näin ollen, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut samankaltaisissa olosuhteissa edellä mainituissa asioissa Bosman ja Deutscher Handballbund annetuissa tuomioissa, yhteisöjen ja Slovakian assosiaatiosopimuksen 38 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan tavoin yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdassa määrätään jonkin jäsenvaltion alueella laillisesti työskentelevien venäläisten työntekijöiden sellaisesta oikeudesta

yhdenvertaiseen kohteluun työoloissa, jolla on sama ulottuvuus kuin sillä oikeudella, joka EY:n perustamissopimuksella on samaa sanamuotoa käyttäen annettu jäsenvaltioiden kansalaisille, ja jota loukataan pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella kansallisuuteen perustuvalla rajoituksella.

37 Lisäksi mainituissa asioissa Bosman ja Deutscher Handballbund annetuissa tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen sääntö liittyy työoloihin (em. asia Deutscher Handballbund, tuomion 44–46 kohta). Näin ollen sillä seikalla ei ole merkitystä, että yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohtaa sovelletaan ainoastaan silloin, kun kyse on työoloista, palkkauksesta tai irtisanomisesta, eikä se siten ulotu työhön pääsyä koskeviin sääntöihin.

38 Toiseksi on todettava, että kansalaisuuteen perustuva rajoitus ei koske sellaisia erityisiä otteluita, joissa ovat vastakkain maitaan edustavat maajoukkueet, vaan jalkapalloseurojen välisiä virallisia otteluita ja näin olennaista osaa ammattipelaajien toiminnasta. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on myös katsonut, tällaista rajoitusta ei voida perustella urheiluun liittyvillä näkökohdilla (em. asia Bosman, tuomion 128–137 kohta ja em. asia Deutscher Handballbund, tuomion 54–56 kohta).

39 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa ei myöskään ole vedottu mihinkään muuhun syyhyn, jolla voitaisiin objektiivisesti perustella yhtäältä jäsenvaltion tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion kansalaisuuden omaavien ammattipelaajien ja toisaalta kansalaisuudeltaan venäläisten ammattipelaajien erilaista kohtelua.

40 Lopuksi, kuten tämän tuomion 24 kohdassa todettiin, yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohdan alussa olevaa ilmaisua "jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu" ja saman sopimuksen 48 artiklaa ei voida tulkita siten, että niissä sallitaan jäsenvaltioiden harkintansa mukaan rajoittaa mainitun 23 artiklan 1 kohdassa ilmaistun syrjintäkiellon periaatteen soveltamista, koska tällainen tulkinta johtaisi siihen, että kyseisellä määräyksellä ei olisi mitään merkitystä eikä minkäänlaista tehokasta vaikutusta.

41 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että yhteisöjen ja Venäjän kumppanuussopimuksen 23 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että ammattiurheilijana toimivaan Venäjän kansalaiseen, joka työskentelee laillisesti jäsenvaltioon sijoittautuneessa jalkapalloseurassa, sovelletaan saman jäsenvaltion urheiluliiton antamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole ETA-sopimuksen sopimuspuolia.

Oikeudenkäyntikulut

42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Korfussa 24.6.1994 allekirjoitetun ja yhteisöjen puolesta 30 päivänä lokakuuta 1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 97/800/EHTY, EY, Euratom hyväksytyn Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen 23 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että ammattiurheilijana toimivaan Venäjän kansalaiseen, joka työskentelee laillisesti jäsenvaltioon sijoittautuneessa jalkapalloseurassa, sovelletaan saman jäsenvaltion urheiluliiton antamaa sääntöä, jonka mukaan seurat saavat peluuttaa valtakunnallisissa kilpailuissa vain rajoitettua määrää sellaisista kolmansista valtioista kotoisin olevia pelaajia, jotka eivät ole Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia.

Allekirjoitukset